

SHOT HOLE BORER

To treat or to chop?

WETGEWING

Verpligte watermeters vir besproeing

INSPIRASIE

Jong boere dink en doen veelsydig

p3

p8

p6 + 12

AGRI-PULSE - RUSTENBURG - Noordwes het 'n klompie uitstekende reënmaande agter die blad en rondom ons het die natuur sy mooiste baadjie aan. Soos dié laning Spathodea campanulata - die Afrika-vlamboom (African tulip tree) soos Suid-Afrikaners dit beter ken - in al sy glorie! Dié bome is tans landswyd in volle blom en "straal" behoorlik na 'n uitsonderlike reënjaar die afgelope seisoen. Die Vlamboom behoort aan die BIGNONIACEAE (Jakaranda-familie) en in Kenia, Oos-Afrika kom 'n geelkleur-variant van die blomme voor. Die oranjegele blom is 'n baie gewilde straatboom in talle stede en dorpe regdeur die land en het genaturaliseer in Suid-Afrika - dit is egter nie oral ewe welkom nie. Die plant is as 'n uitheemse indringerplant NEM:BA Kategorie 3 in die Oos-Kaap, KwaZulu-Natal, Mpumalanga en Limpopo gelys. (Bron: Naas Grové - Suid-Afrikaanse Dendrologiese Vereniging/Foto: Waldie Volschenk).

RAV4
2.0 GX M/T • 127 KW • 203 NM

From **R6 499 pm**
0% Deposit

EXPECT INCREDIBLE

With Built-In WiFi

- Android Auto & Apple CarPlay • USB
- Steering Switches with Audio, Telephone, Display, Voice Command
- Standard 6 Speakers

Terms & Conditions Apply.

Upington Toyota

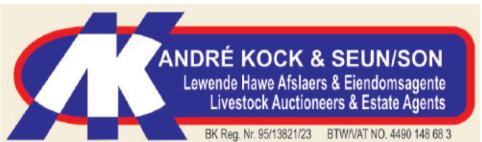
gresse@upingtontoyota.co.za
Tel: (054) 337 7100

Frédérique 060 438 7679
Kobus 079 679 3538
Zane 071 241 0639

Lorna 081 048 0975
Hardie 076 191 0596
Leandra 081 044 3078
WH Gresse 072 438 2266

[facebook](#)

AgriPulse Jou agent in Noordwes en Noord Kaap

ANDRÉ KOCK & SEUN/SON
Lewende Hawe Afslas & Eiendomsagents
Lewstock Auctioneers & Estate Agents
BK Reg. Nr. 95/1382/23 BTWVAT NO. 4490 148 68 3

Stellastraat 58; Posbus 145; VRYBURG; 8600
Tel: 053 927 4020 - Alle Ure
Tel: 053 927 5085 - Na Ure
Tel: 053 927 1981/2/3 - Kantoor
Faks: 053 927 2479
E-Pos: aak@megadial.com
akock@wam.co.za
Website: andrecocklivestockauctioneers.co.za

BOPHIRIMA PRINT & Marketing

014 592 5820

info@bopprint.co.za

www.bopprint.co.za

To lead the orchestra, you have to turn your back on the crowd!

Design
Printing
Promotional

Jou agent in Noordwes en Noord Kaap

Coenie Laubscher

053 927 3747

Cell: 071 399 1275

Email: ads@stellalander1.co.za

Jou agent in Noordwes en Noord Kaap

Lydia Drinkwater

018 632 6038

Cell: 072 807 6913

Email: lydia@noordwester1.co.za

North West & Northern Cape

Marcia Nieuwoudt
Advertisiekonsultant
082 932 7629
marcia@gemsbok.co.za

North West & Northern Cape

Elsabe Klein
Advertisiekonsultant
072 151 2772
elsabe@britspos1.co.za

North West & Northern Cape

Philip Wessels
Advertisiekonsultant
082 470 5713
philip@rustenburgherald.co.za

North West & Northern Cape

Jackie Ghosn
Advertisiekonsultant
084 414 2985
jackie@noordwester1.co.za

Masonic Haven

vir bejaarde. Ons gee om...

NOU BESIKBAAR: Pragtige huisies met lewensregte.

Versorgingseenheid vir verswakte bejaarde (privaatkamers en gedeelde akkommodasie) - 24 uur sorg. Kamers met inloopstort, toilet en wasbak: Lewensregte aankoop of huur. Mededingende tariewe.

Heffing sluit in:

- Drie maaltye per dag • Wassery / haarsalon / biblioteek
- Skoonmaak van die eenheid • Tee / koffie twee keer per dag
- 24 uur mediese bystand vanaf die versorgingseenheid.

Veilig, veiligheids-area, geleë in die Willows Estate:

- Bus twee keer per week vir inwoners • Hoflikevoertuig vir inwoners van en na dokters en hospitale • Verskeidenheid vermaak vir inwoners • Dokterbesoeke op die perseel
- Terapie-intervensie: pasiënte met Demensie (Alzheimers).

Debbie van der Walt
Tel: 012 807 5192/3
Sel: 072 481 4121 / 076 261 1387
E-pos: masonichaven@mweb.co.za

Jukskei Laan 54
Die Wilgers

Masonic Haven – ‘n rusplek vir die liggaam en siel...

AGRIPULSE – NOORDWES – Masonic Haven is in 1978 geopen met die doel om spesiale sorg vir die bejaarde te bied. Die fasiliteit is ontwerp rondom die feit dat bejaarde en dikwels verswakte bejaarde en mense wie se krag voortdurend afneem, hier inwoners sal wees. Vir hierdie mense is daar by Masonic Haven geleentheid om vol en gelukkige lewens te lei en om deel van wees van ‘n gemeenskap waar die fokus val op persoon-gebaseerde sorg.

Masonic Haven is by die departement van Maatskaplike Dienste geregistreer as ‘n nie-winsgedrewe organisasie en die organisasie is daarop gemik om bekostigbare, voldoende en veilige behuising aan sy inwoners te bied. Die fasiliteit is ‘n tuiste vir die bejaarde wat alle broodnodige dienste insluit, maar sy inwoners ook persoonlike ruimte soos persoonlike vryheid, privaatheid en onafhanklikheid bied. Bejaarde kan hier ‘n aktiewe belangstelling in die lewe, lewensvreugde en ‘n waarde oudag geniet.

Masonic Haven maak voorsiening vir alle kategorie inwoners en bejaarde en bied ‘n wye keuse om bogenoemde te verseker. Geen moeite word ontsien om te verseker dat inwoners se geriewe aan hul behoeftes voldoen ten einde ‘n maksimale

Moon Phases

March 2021

First
Quarter
Moon
6 March

Full
Moon
13 March

Third
Quarter
Moon
21 March

New
Moon
28 March

North West & Northern Cape

www.agripulse.co.za

Code of Conduct

This newspaper subscribes to the Code of Ethics and Conduct for South African Print and Online Media that prescribes news that is truthful, accurate, fair and balanced. If we don't live up to the Code, within 20 days of the date of publication of the material, please contact the Public Advocate at 011 484 3612, fax: 011 484 3619. You can also contact our Case Officer on khanyim@ombudsman.org.za or lodge a complaint on our website: www.presscouncil.org.za

Publisher

Published by North West Newspapers (Pty) Ltd; and printed by North West Web Printers (Pty) Ltd a division of CTP Limited, 13 Coetzer Street. All rights and reproduction of all reports, photographs, drawings and all materials published in this newspaper are hereby reserved in terms of Section 12 (7) of the Copyright Act No 96 of 1978 and any amendments thereof. North West Newspapers will assume no responsibility with regard to copyright of material submitted for publication by advertisers/readers. All artistic or creative work, photographs and advertising material submitted for publication are regarded exempt from all liability/claims by third parties.

Contact us:

Tel: 014 592 8329

Fax: 014 592 1869

E-mail:

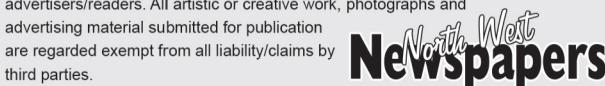
mailbag@rustenburgherald.co.za

Address:

13 Coetzer Street, Rustenburg, 0299

Web:

www.agripulse.co.za

Shot Hole Borer tree infestation: to treat or to chop?

AGRI-PULSE - PARYS, FREE STATE - A tiny beetle, and the fungus it carries with it, has been threatening thousands of trees in cities, agricultural orchards, and native forests for the last nearly three years.

The 2mm-long polyphagous shothole borer, which is native to South-east Asia, bores into the trees and deposits a fungus, which - depending on the tree species and its overall health - can kill the tree.

It is described as an 'ambrosia beetle' - which means it carries a fungus which it feeds its babies on. When it introduces that fungus into trees that have never experienced it before, it threatens those trees with illness or death. Each female beetle lays about 20 eggs at a time in the bark of a tree. The life cycle is around 40 to 45 days and 60% of the population is female - which means that these beetles can reproduce at an alarming pace.

Parys (in the Free State) company, Pan African Farms (Panaf) has stepped up to the plate with claims that they have products that can combat the infestation without having to destroy infested host trees. But there has been a lot of talk surrounding this Polyphagous Shot Hole Borer (PSHB) treatment developed by Panaf, with some rivals disputing the company's apparent success with saving trees. Once Pan African Farms finalized their product - PSHB Fungicide and Panaf Surfactant - it was submitted to the RSA Regulatory Authority (Act 36) and it was approved for use. However, some experts are of opinion that not enough testing was done to proof beyond any doubt that there is no danger of lingering toxicity. Some of these experts feel the only way to completely stop the infestation, is to cut down the host trees. "We strongly disagree," says Piet Meyer, CEO of Pan African Farms.

"In the two-year follow-up study, our results show that it is possible to save a 'heavily infested reproductive host tree'. If a tree can be saved with treatment, why remove it?" Meyer states. The core of their treatment is nanotechnology, Meyer explains. "Our vesicle, as far as I could determine, is the smallest in the world at 10 nanometres. "To give you some perspective: The smallest living cell is 10 microns. Our vesicle is 1,000 times smaller than that. "That enables it to penetrate through most known barriers." Meyer adds that all fungi, including Fusarium, have a cell wall. "This wall has always been regarded as impenetrable, but with our vesicles there's an instant passage through that wall. The fungus can then be killed through a series of cellular attacks." And this, Meyer says, is the only way to kill the polyphagous shot hole borer - by killing what it feeds on. Ultimately, the fungus is destroyed and the beetles die of hunger.

According to Meyer, conventional pesticides are ineffective because of drug resistance as pests adapt, much like antibiotics in humans. "But we have found suitable natural active ingredients that can destroy the Fusarium fungus. It is non-toxic and it won't harm your tree." Meyer says, after application, the beetles pour out of trees in droves. "We found that there was no trace of the fungus left."

Meyer says the conclusion is simple:

- The products are easy to apply and offers an economically viable alternative to expensive and labour intensive injection systems, especially where treatments of large numbers of trees is required.

- The Fungicidal formula works well, especially due to its penetrating ability through the various layers of the tree trunk. Clear indications have been observed that it had a destructive effect on Fusarium.

- As the fungicidal formula contains no toxic substances, it offers the least possible harmful impact on the wider ecology.

After a 2-year follow-up study, the PSHB Fungicidal spray showed a 100% tree recovery rate. "The reality is that South Africa is facing a massive crisis, and it is in the best interest of all to make every effort to help solve or soften its eventual impact, no matter how big or small the individual contribution. We will not claim that we have the ultimate and only solution, and we will never be as presumptuous as to suggest that we guarantee a 100% success rate, but I believe that we can make a significant contribution to beat this scourge," Meyer said.

Treeborer

oplossings gedryf deur advies saad | wetenskap | diens

Subeto

- Medium-vroë kultivar
- Regop groeiwyse
- Uistekende somerkultivar
- Gesik vir die varsmark
- Hoë toleransie teen blaarvlek

Bettollo

- Aangepas vir koeler klimaat
- Ideaal vir die verpakkingsmark
- Bettollo het goeie toleransie teen blaarvlek

Manzu

- Oesgereed binne 80 tot 100 dae
- Gesik vir die verpakkings- en bossiemark
- Goeie toleransie teen Rhizomania

Boro

- Goeie toleransie teen blaarvlek
- Uitstekende somerkultivar
- Boro is gesik vir die verpakkingsmark

Owl chicks steal hearts at Impala Platinum

AGRI-PULSE – RUSTENBURG – Mining giant, Impala Platinum, is so smitten with the cute owl chicks rescued at one of their sites that they have made a sizeable donation to the Owl Rescue Centre to ensure that more of these adorable little ones are kept out of harm's way.

The Owl Rescue Centre rehabilitates and cares for injured and captive owls from all over

the Gauteng area and beyond. They take in rescues from all over and never expect anything in return.

One of the many callouts they get is to assist companies that are levelling land or pulling down structures that contain bird nests. More often than they care to admit it, the cost of these rescues falls solely on the organisations. The businesses rarely offer a donation as thanks. So the Owl Rescue Centre goes into each of these rescues not expecting anything but to save the life of the chicks at risk.

This was the case for a rescue done recently at the Impala Platinum Mine in Rustenburg. Gerhard Van Dyk, an environmental specialist for the mine, called the Owl Rescue Centre in and asked for help with the chicks. Gerhard asked the rescue centre for an invoice, but as the rescue operates free of charge, they explained they welcome donations towards the rehabilitation bills.

So when Impala Platinum called them back a little while later, they were very pleasantly surprised. "When they called, the representative of the mine said: you know, we do like to look after our wildlife and we will definitely sponsor." And then, the next moment a payment comes through from Impala Platinum for the cost of rescuing and rehabilitation of their owls. But that was not all they did. They donated an amount that equalled the full cost of the rescue and rehab of every one of the other 99 mine rescues we have ever done."

This donation will put the organisation at a very positive footing for the year ahead and many years to come. The funds will be used to repair their three rescue vehicle that has seen better days. The repairs will mean they can even

further to rescue even more birds. You can follow all their rescues via Facebook by clicking on this link on your electronic device <http://bit.ly/owlrescuecentre>

(First published by Good Things Guy)

The owl babies shortly after being rescued. (Photo: Facebook)

Realising that there was a rapid decline in owl numbers and that owls had become one of the most common wildlife casualties brought into veterinary practices, Brendan Murray and his wife, Danelle, decided ten years ago to focus all their efforts on conserving them. The organisation they founded, Owl Rescue Centre, is based at Hartbeespoort in the North West Province, and now takes in more than a thousand owls every year through their rescue efforts. The owls are rehabilitated and when they can survive on their own in the wild, are released in the sanctuary – a farm which is located within a 12,000-hectare conservancy. Here are Gerhard Van Dyk, Impala Platinum environmental specialist with staff from the Owl Rescue centre. (Photo: Facebook)

ANGUS BOEREDAG

**Interessante Boerendag rakende die
Angus Ras.**

Elanco Diergesondheid, Nutri-Voere
en Afronding op Capstone Seed
Voersorghum.

Aangebied deur Noordwes
Angus-Klub

Datum: 17 Maart 2021
Plek: Peter Carroll,
Plaas Loslapdoorns, Lichtenburg
Tyd: 10:00

**Bespreking noodsaaklik as gevolg
van Covid:**

Piet Delport (Angus Ras) **082 550 7847**
Pieter Carroll (Seun) **073 197 4310**
Pieter Els (Elanco) **082 789 3039**

Sien uit om u te sien!

SA'S TEXAS BEEF BULL SALE

06 MAY 2021 - 11:00

VRYBURG SHOW GROUNDS

35 BULLS

BRAHMAN
CHAROLAIS
SIMMENTALERS

ENQUIRIES:

Marketing Agent: Stephan Van Wyk: 083 273 6227
Auctioneer: Theuns Visser: 082 338 1356
Stud- & special auctions: Mari Steyn: 083 630 2334

Afslaers • Auctioneers
STUD & COMMERCIAL

Noordkaap Livestock Co-op Ltd

LEWENDEHAWE KOOP BPK

NOORDKAAP VRYBURG LIVESTOCK CO-OP LTD

Afslaeers • Auctioneers
STUD & COMMERCIAL

Boshoek Brahmane: 071 687 8853   **Vera Simmentalers:** 083 297 6165   **Briesvlei Charolais:** 079 898 0785

053 927 3871/2/3/4   053 927 5433   www.nkthvawm.co.za   www.nkthvellinge.co.za   Noordkaap-Lewendehawe-Vryburg

**Madibeng
Hydraulic
Services**
(PTY) LTD

Reg: 2015/381315/07

Tel: 012 940 3933
AFTER HOURS
24/7
012 940 3933

f

- **Hydraulics Hoses & Fittings**
- **Cylinders • Conveyors Idlers / Rollers**
- **Hydraulic Pumps**

Johan: 072 861 4498
Hanno: 076 392 4191
✉ madibeng.hs@gmail.com

1 Rutgers Road, Unit 10, Stokkiesdraai Business Centre, Brits 0250

MADIBENG HYDRAULIC SERVICES

- **Hydraulics Hoses & Fittings**
- **Conveyors Idlers/Rollers**
- **Hydraulic Pumps**
- **Hydraulic Valves**
- **Water Pumps**
- **Water Valves**
- **Lubricants**
- **Cylinders**

Madibeng Hydraulic Services Supplies a Range of Hydraulic Hoses and Hydraulic Fittings for use across a wide Spectrum of Industries, Including Mining, Automotive and Trucking.

VORSTERSHOOPBOER VERTROU OP BONSMARA

Belegging in sonkrag gee hom gemoedsrus

AGRI-PULSE - VORSTERSHOOP

- Kgomotso Bantsho boer sedert 2017 voltyds met beeste en bokke op sy plaas in die Vorsterhoop-omgewing.

“Die ondersteuning van ander boere is van kritieke belang. Elke boer se behoeftes verskil en hy moet eksperimenteer met bestuurspraktyke wat die beste vir hom of haar sal werk,” meen Bantsho.

Bantsho sê sy doel is om speenkalfers te produseer met swaar karkasgewigte, maar dit binne die kortste tydperk moontlik te doen. Om hiermee te slag, kies hy die teeldiere met sorg. Hy kies bewese genetika van top bulle vir dié doel.

Bantsho het die eerste keer in 2011 begin boer. Aanvanklik was dit nie veel meer as ‘n stokperdjie nie. Hy het bokke by sy pa – nou oorlede – gekoop toe dié destyds besluit het om af te tree “Nadat ek my pa se boerdery gekoop het, het ek voortgegaan om te werk en ‘n plaasbestuurder in diens geneem om die stuk veld naby Morokweng op gemeenskaplike grond te versorg,” sê Bantsho.

Hy verduidelik dat hy deur te bly werk, hy ‘n gedeelte van sy salaris kon belê in die opbouing

van die boerdery. In 2013 het hy besluit om sy boerdery uit te brei. “Ek het ‘n persoonlike lening aangegaan en vyf koeie en een bul by Willie van der Merwe van Vryburg gekoop,” onthou Bantsho. Na ‘n suksesvolle teelseisoen met sy nuutgekopte beeste, het hy speenkalfers op veilings begin verkoop. “Met elke sent wat ek só verdien het, aangevul deur my salaris, het ek aanhou om drie beeste per jaar te koop.” In 2017 het Bantsho sy werk bedank om voltyds te begin boer.

Kort nadat hy sy voltydse boerdery begin het, het Bantsho deur die destydse departement van landbou, bosbou en visserye se grondhervormingsprogram om toegang tot ‘n staatsplaas aansoek gedoen. Sy aansoek is in 2018 goedgekeur en hy het ‘n huurooreenkoms van 30 jaar ontvang vir sowat 1 298 ha grond waarop hy ongeveer 130 beeste bestuur.

Infrastruktuur- en elektrisiteitsuitdagings

Die plaas is verdeel in agt kampe van 163 ha elk. Daar is een waterpunt

vir elke vier kampe. “Sedert ek hier begin boer het, het ek ‘n veehanteringsaanleg, teekampe en krale vir die bokke gebou.”

Een van die uitdagings waarmee hy te kampe gehad het, sê Bantsho, is toegang tot elektrisiteit.

“Daaglikse administratiewe koste vir ‘n vaste netwerk van Eskom is te duur en sal baie boere lamlê, want jy moet dit betaal, ongeag of jy elektrisiteit vir daardie dag gebruik het of nie. Dit is vir die gebruik van driefase-

Kgomotso Bantsho meen die landbou is nie ‘n ‘one size fits all’- bedryf nie. Hy moedig ander boere aan om die boerderybestuurstegnieke te gebruik wat die beste vir hulle werk. (Foto: Farmers’ Weekly)

elektrisiteitstransformators, wat die ruggraat van die verspreiding van elektriese krag is, ‘verduidelik hy.

Hy het dus die besluit geneem om eerder in sonkrag te belê. En nou gee die betaling van elektrisiteitsrekeningne hom nie meer slapeloos nagte nie.

Bou van kudde

Sedert hy voltyds begin boer het, het Bantsho voortgegaan om sy teekudde te vergroot. Al die speenkalfers wat deur die kudde geproduseer word, word verkoop en dié geld word gebruik om ‘gerek-vir-teel’ beeste aan te koop.

In 2017 het hy 23 beeste van gemengde ras geheg. Sedertdien het hy egter begin om slegs in Bonsmara-genetika te belê. Sy kudde bestaan nou uit 65 koeie en twee bulle.

“Ek vervang ‘n koei slegs as dit nie meer produktief is teen ‘n koers wat vir my aanvaarbaar is nie. ‘n Produktiewe koei moet minstens een kalf per jaar produseer,” meen hy.

As ‘n koei aborteer, kry sy ‘n tweede kans om voorsiening te maak vir eksterne faktore soos droogte. As sy weer aborteer, word sy verkoop.

“Ek koop ongeveer agt vervangingskoeie per jaar in. Op die oomblik kan ek 45 speenkalfers per jaar bemark.”

Speenkalfers word op die veiling op sewe tot agt maande verkoop.

Bantsho sê hy het gekies om Bonsmaras te teel omdat die ras sterk, betroubaar, aanpasbaar en veerkrugtig is.

“Hulle is ook maklike beeste wat nie sommer temperamenteel is nie. Dit maak hantering baie makliker. In my ervaring is die Bonsmara se voeromsettingsyster van die beste van alle vleisbeesrasse en lever die diere die gewenste speengewig binne die vereiste tydperk,” verduidelik hy.

Hy koop sy teelbeeste by bekende Bonsmaratelers en koop gewoonlik koeie tussen die ouderdom van vyf en sewe jaar.

“Ek koop stoetbulle met bewese prestasie. Die bulle wat ek nou in my kudde het, is van die Proveld Bonsmara Groep gekoop.”

Kuddebestuur

Die beeste word almal in een kamp aangehou en, deur die loop van die jaar, wissel hy die kampe. Die kudde spandeer ongeveer een week per kamp en kampe kry sowat twee maande om te herstel voordat hulle weer bewei word.

“Op die oomblik skei ek nie bulle van die res van die trop nie,” sê hy.

Vorstershoop is ‘n lae reënvalgebied, maar die soetveldweiding van die plaas bied voldoende voeding. Bantsho vul dus slegs dwarsdeur die jaar met minerale-, proteïen- en fosfaatlakkie aan.

Bantsho meen dat rekordhouing die sleutel tot enige operasie is, en daarom hou hy rekords van elke aktiwiteit op die plaas, insluitend teel-en finansiële rekords, asook rekords van alle toegediende entstowwe.

Die trop word in September voor die somerreën met Supavax ingeënt. Supavax bied beskerming teen miltskietjie, botulisme en swartbeen.

Sy kudde word ook jaarliks vir brucellose getoets.

Terwyl die staatsveeards die entstowwe in Oktober 2018 toegedien het, het Bantsho intussen self die entstowwe toegedien.

Vind jou eie pad

“Ek moedig altyd ander boere aan om die plaasbestuurstegnieke te gebruik wat die beste vir hulle werk. Landbou is nie ‘n ‘one size fits all’- bedryf nie. Die fout wat party regeringsamptenare soms begaan, is om te dink dat hulle ‘n algemene benadering kan volg om boere te help. Dit het tot gevolg dat hulle uiteindelik geld mors, en nie werklik ondersteuning bied nie,” sê Bantsho.

Ter illustrasie noem hy dat hy en sy buurman slegs 5km van mekaar af boer, maar dat hulle heeltemal ander sakeplanne het. “Enige ondersteuning of hulp vir boere moet doelgemaak vir elkeen wees; ‘n standaardbenadering kan nie werk nie,” is sy opinie.

“My pleidooi aan staatsdepartemente wat toesig hou oor die ondersteuning aan boere – veral die ondersteuning aan jong -en opkomende boere, is om seker te maak dat hulle aan individuele behoeftes voldoen. Doe dit en jy sal hierdie bedryf sien blom in die hande van die jong boere in dié land,” meen hy.

Bantsho sê sy passie en begeerte om te leer en te groei, is wat hom dryf. In die afsienbare toekoms sou hy graag wou sien dat hy ‘n winsgewende onderneming met gesonde en produktiewe Bonsmaras bedryf. Hy wil ook graag weer sy belangstelling in sy bokboerdery herno.

“Nie dat die bokke afgeskeep word nie,” voeg hy by. “As alles goed gaan, sal my braaikuikenaanleg oor ongeveer twee jaar van nou af produktief wees. Dit sal my in staat stel om meer mense in diens te neem en voedselsekerheid vir my gesin, en ook vir die land, te verseker. Dit is tog waaroor boerdery gaan,” voeg hy by.

Bantsho sê hy kry baie ondersteuning van ander boere, asook van die Tholo Tsa Molopo Boerevereniging, waarvan hy ‘n lid is. Hy is ook deel van ‘n WhatsApp-groep vir Boerbokboere.

“Geen persoon kan in isolasie bestaan nie; ons moet mekaar ondersteun, besoek en alle kommunikasiekanaale tot ons beskikking gebruik om advies te gee en, waar nodig positiewe kritiek uit te deel, “sê hy. “Passie en harde werk kom eerste en belangrikste sal volg. As alle hoop weg is, moet passie die dryfveer wees. Moet nooit opgee nie!” is sy raad.

POWDERCOATING

ALUMINIUM WELDING

SPRAY WELDING

PROPSHAFTS AND ANY COMPONENTS

AGRICULTURAL COMPONENTS

BOLTS, NUTS AND MORE

CV JOINTS

PLASTIC MOULDING

- TRACTOR ROOFS + SEATS
- DRUM LIDS
- BUCKET SEATS
- WHEELBARROWS
- WATER WHEELBARROWS
- AND MORE

PLASTIC MOULDING AND MORE

BOLTS, NUTS AND MORE

018 632 1854 or 083 286 8497 – GERRIE

bosprop2605@gmail.com

Implementation of biosecurity rules for livestock agents

AGRI-PULSE – RUSTENBURG - It is imperative that all livestock and game agents familiarise themselves with the content of the Biosecurity Rules for Livestock Agents as published on 13 November 2020 in the Government Gazette 43900, Board Notice 135 of 2020. These rules are to ensure that the SA Livestock and Game industries comply with the World Animal Health Organisation (OIE)

terrestrial code to enhance international trade. Secondly, the rules are to regulate the livestock agent's industry with specific reference to required precautions that must be taken at auctions (as a second level of detection for animal diseases) to reduce the risk of spreading controlled, notifiable, and other animal diseases. Albeit the rules came into effect on the date of publication (13

November 2020), an additional grace period of six months will be allowed for all livestock agents to familiarise themselves with the content; adjust their infrastructure and processes where necessary; and prepare for overall compliance. Implementation of the Biosecurity Rules for Livestock Agents must be finalised on, or before 30 June 2021.

Each livestock agent is required to comply with the following :-

- Compulsory registration with APAC. This includes livestock agents that conduct online and virtual auctions.

- An external audit of the auction facilities and all biosecurity procedures must be undertaken by an independent auditor bi-annually. The South African Meat Industry Company (SAMIC) will fulfil this role.

- Acceptance (in writing) of the responsibilities in Sections 11 and 26 of the Animal Diseases Act. This document of acceptance will form part of the external audit process. The first report is due on, or before 31 December 2021.

- Every livestock agent must appoint a qualified "biosecurity practitioner" who must be registered with the South African Veterinary Council (SAVC). The "biosecurity practitioner" is responsible for the auction Biosecurity Plan and must oversee compliance with minimum biosecurity requirements for all animals from different origins congregating for auctioning.

Record-keeping at the auction facility

Each livestock agent must implement a reliable and accurate biosecurity record-keeping system at an auction. This system must ensure that all transactions are carried out in accordance with an auditable and traceable process.

An animal destined for sale at an auction must be registered by the owner at least 24 hours prior to the actual auction. The receipt and sale of livestock is defined in Part V of the Rules in Respect of Livestock Agents. In terms of the Biosecurity Rules for Livestock Agents the following additional documents must accompany any animal that arrives at the auction facility:-

- Original valid Article 6 and/or 8 documents from the owner of the animal.

- Copy of the Brand Registration Certificate of the owner of the animal.

- Copy of the RSA ID of the owner of the animal.
- Original Animal Owner Health Attestation, that may have a confirmation of that attestation by a veterinarian, for the farm of origin and the specific animal.

- Complete details of the premises of origin on the Section 6 document: physical address, farm name, Surveyor General number and portion number, as declared and signed by the owner of the animal, as well as the owner or manager of the premises of origin.

Animal identification

An animal verified and accepted at an auction must be properly and permanently marked with the owner's registered mark in accordance with the Animal Identification Act and Regulations published in Government Gazette no 25732 of 21 November 2003.

Before offloading of an animal at an auction, the livestock agent must ensure that the registered brand belongs to the owner, check the brand marking certificate and the ID of the owner and driver/transporter where applicable.

The following is not allowed:-

- Offloading of an animal at the arrival area (dirty area), without a registered mark, is prohibited. If the ear tag/identity tag for each animal's individual identification, as per the Livestock Identification and Traceability System, does not correspond with the list of animals in the Original Animal Owner Health Attestation, then such an animal may not be offloaded or received at an auction.
- A freshly branded animal may not be offloaded and accepted.
- An animal with wet paint marks of a previous auction may not be accepted within a period of 28 days after the previous sale.

- The branding or marking of an animal at the auction premises is prohibited.
- A suspicious animal, or an animal that does not comply with marking requirements, or a suspected stolen animal must immediately be reported to the local Stock Theft Unit (SAPS). The contact details and after-hours details of the stock theft unit must be available and displayed at the auction premises.

For easy reference, a copy of the rules can be obtained from the Agricultural Produce Agents Council (APAC) website at www.apacouncil.org.za

Ent in teen Slenkdalkoors

AGRI-PULSE – RUSTENBURG - Dit is nie eers nodig om die belangrikheid van inenting teen Slenkdalkoors (SDK) te beskryf nie.

Meeste vee-eienaars (ja, ons praat van ALLE vee-eienaars) moet teen SDK inent, omdat SDK-virus nie diskrimineer teen watter spesie dit aansteek nie, alhoewel die verloop van die siekte mag verskil. Skape word die ergste aangetas, maar bokke, beeste en selfs buffels kan die siekte opdoen. Die ergste van alles is dat SDK 'n soönose is, wat beteken dat mense besmet kan raak, hoofsaaklik wanneer hulle siek of dooie diere hanteer. 'n Paar jaar gelede het 'n jong Staatsveearts in die Oos-Kaap weens SDK gesterf. Dit beklemtoon dat SDK 'n ernstige en aanmeldbare siekte is. Die laaste geval van SDK in Suid-Afrika was gerapporteer in Mei 2018, te Jacobsdal in die Vrystaat. Gedurende die afgelope paar maande, het ons goeie nuus vanaf die Colombia Universiteit se El Nino, LA Nina Suidelike Ossilasie- (ENSO)- navorsingsprogram ontvang, waar hulle 'n sterk La Nina-verskynsel deur ons reënseisoen met neutrale seetemperature

Landboubedryf geskok oor sy insette op nasionale minimumlone vir plaaswerkers geïgnoreer is

AGRI-PULSE - Die onmiddellike gelykmaking en verhoging van plaaswerkers se lone sal onvolhoubaar vir die landbousektor wees.

So het Agri SA in sy insette oor plaaswerkerlone aan die departement van indiensneming en arbeid gemaan.

Agri SA en sy affiliasiess is deeglik bewus van die behoeftes van plaaswerkers en hul gesinne. Die armste huishoudings het egter toegang tot werkgeleenthede nodig, terwyl diegene wat reeds in diens is, behou moet word. Die onmiddellike gelykmaking en verhoging van lone sal menige werkgeleenthede in gedrang bring – 'n ongewenste situasie.

Die departement van indiensneming en arbeid het op 8 Februarie die jaarlike aanpassing van die nasionale minimumloon vir 2021 gepubliseer. Ingelyk die hersiene aanpassing sal plaaswerkers geregty wees op 'n minimumloon van R21,69 per uur. In hul aanbeveling in die minderheidsverslag, het die sake-kommissarisse die behoefte aan 'n volhoubare loonverhoging beklemtoon.

Agri SA het die departement daarop gewys dat die landboubedryf 'n veelsydige sektor is wat bestaan uit meestal klein- en mediumskaalboere, terwyl grootskaalse kommersiële boere slegs 'n klein persentasie van die bedryf uitmaak. "Hierdie klein- en mediumskale boere moes reeds die gevolge van die onlangse droogte absorbeer, wat vererger is deur die uitwerking van die pandemie. Dit is teleurstellend dat hierdie kritiese faktore duidelik nie in ag geneem is nie," sê Agri SA. Die meeste kommissarisse is blykbaar van mening dat die uitwerking van die pandemie op die landbou minimaal was. In werklikheid is subsektore soos die wynbedryf twee keer deur 'n verbod op verkoop geraak, terwyl tabak-, wol- en gortproduksie nie as noodsaaklike dienste gedurende die inperking verklaar is nie. Hul bedrywigheid is dus ernstig geknou gedurende die afgelope paar maande. Dié bedrywe sukkel nog om te herstel na die verliese wat hulle gely het gedurende die harde inperking. Laasgenoemde het 'n vernietigende uitwerking op

gedurende die komende winter voorspel. Ons het alreeds die vreugde van goeie reënval oor groot gebiede van die land ontvang. Die Vrystaat is veral nat met geil weidings. Hierdie toestande is ideaal vir vloede en die totstandkoming van panne water waarin Aedes muskiete, wat dien as reservoires en draers van die SDK-virus, uitbroei en verminder. Die enigste manier om die siekteverspreiding en besmetting van lewendie hawe te voorkom, is om diere in te ent teen SDK en om muskietbyte te verhoed deur produkte te gebruik wat geregistreer is vir die beheer van muskiete (gewoonlik dippe, sproeie en opgietsmiddels wat deltametriën bevat). Vanselfsprekend is jaarlikse inenting teen die siekte die effektiefste en maklikste roete om uitbreke te voorkom. Ondersteopoort Biologiese Produkte vervaardig tans twee entstowwe:

OBP Lewende SDK entstof wat die Smithburn-stam bevat. Alhoewel daar geglo word dat hierdie entstof 'n langer periode van beskerming bied, word dit sterk aanbeveel dat jaarlikse inenting geskied. Moenie die entstof tydens SDK-uitbreke gee nie, aangesien rekombinasie met die veldstam kan geskied en die uitbreke vererger! Hierdie entstof moet nie vir dragtige diere gegee word nie.

OBP geïnaktiveerde SDK entstof, wat 'n jaarlikse inenting benodig en veilig is om in dragtige diere te gebruik. As diere die eerste keer ingeënt word, word twee dosisse ses weke uitmekaar gegee, wat die inenting duurder en meer arbeidsintensief maak. Onder ideale omstandighede moes die entstof reeds in die vroeë lente toegedien gevrees het, maar dit is nog nie te laat nie. Tyd vir toediening is nou egter van die grootste belang, aangesien die meeste uitbreke in die middel- en laatsomer plaasvind.

Bewys jouself en die land 'n guns in 2021 deur jou lewendehawe so gou as moontlik in te ent. (Inligting verskaf deur MPO)

Croner

Make Every Moment Count

Croner, saving you the most precious resource of all: Time.
Go the Extra Mile with the truck that Makes Every Moment Count

UD Trucks Lichtenburg

018 632 0612/03 | 15 Andries Maree Str, Lichtenburg
Parts: 064 850 0559 | Workshop: 079 492 1956

Product in photograph is for illustration purposes only and is subject to stock availability.

UD TRUCKS

Going the Extra Mile

"Sunflowers end up facing the sun. But they go through a lot of dirt to find their way there." (JR Rim)
Agri-Pulse's Christelle van Rooyen-Wessels took this picture of these sunflowers just outside of Rustenburg next to the N4 Pretoria highway.

I've got sunshine on a cloudy day

INSTALLERING VAN VERPLIGTE WATERMETERS VIR BESPROEIING

AGRI-PULSE – RUSTENBURG - Die Departement van Water en Sanitasie het op 17 Januarie 2020 Kennisgewing 34 in die Staatskoperant gepubliseer.

Dié kennisgewing behels dat alle besproeiingsboere buite watergebruikersverenigings en besproeiingsrade meters teen 17 Februarie 2020 moes installeer.

Ná vertoë deur verskeie rolspelers in georganiseerde landbou is die aanvang van die regulasies uitgestel na 10 Maart 2021. Die vergunning is toegestaan aan beide besproeiings-watergebruikers binne waterbestuursinstellings en watergebruikers wat nie lede van waterbestuursinstellings is nie. Die vergunningsperiode kom dus op 10 Maart ten einde. Nie-nakoming van dié instruksie mag lei tot vervolging.

ON OFFER:
30 stud & grade rams
60 stud & grade ewes
 (Under the auspices of the SA Boerbok Society)
60 Commercial ewes
 (in all production stages / not under the auspices of the SA Boerbok Society)

BREEDERS: Wiep Joubert: 082 771 1372 • wiepgenepoel@lantic.net
 Desré Ferreira: 083 440 9309 • desre.ferreira@outlook.com

ENQUIRIES:
 Marketing agent: Rudie v/d Heever: 076 989 9166
 Auctioneer: Theuns Visser: 082 338 1356

Afslaers • Auctioneers
 STOET & KOMMERSIEEL STUD & COMMERCIAL

LEWENDEHAWE KOOP BPK
 NOORDKAAP LIVESTOCK CO-OP LTD

GHAAPSEBERG
 BOER GOAT GROUP & GUEST SELLERS
 10 MARCH 2021 - 11:00 - VRYBURG SHOW GROUNDS

If you can think it, we can print it, on **Newsprint**

Newsprint quantities. Any **SIZE** - pamphlets, brochures, newspapers - try us for the best prices - delivery where you need it!

We design it with the most modern technology on earth - contact Paul or Marianne on 0145928329 or quotes@webprinters.co.za NOW!

North West Web Printers
 Tel: 014 592 8329

Buckridge Bonsmara se produksieveiling

AGRI-PULSE-VRYBURG - Buckridge Bonsmara wat op 23 Februarie hul eerste produksieveiling aangebied het spog met uitstekende veilingsuitslae.

Die duurste bul vir die dag, Lot 10, is verkoop aan Lukas Burger van Griekwstad vir R110 000, gevvolg deur die duurste vroulike diere, Lot 33 & 44, wat aan Hendrik Reyneke van Vryburg (Molopo) verkoop is vir R34 000.

Malcolm Kock, Bart Seevinck, Frans Seevinck en Theuns Visser na afloop van Buckridge Bonsmara se eerste produksieveiling. (Foto's: Facebook)

Agriculture the key to SA's economic recovery, but...

Christo van der Rhee

Executive Director, Agri SA

AGRI-PULSE – RUSTENBURG - The South African agriculture sector is one of a few sectors that have showed that it can overcome the difficulties associated with the Covid-19 pandemic.

This is why government has tagged the sector as a key element of South Africa's economic reconstruction and recovery.

Currently discussions are underway to create a blue print which identifies industries that can play a major role in developing the sector and bring about the necessary transformation towards an inclusive sector.

Food security has been cited as a key intervention for economic recovery in the Economic Reconstruction and Recovery Plan, which consequently requires a significant contribution from the agriculture sector.

The agriculture sector could also be a key player that can assist to reduce unemployment and contribute more to economic growth. "It is also crucial to get the Land Bank back on track," says Agri SA executive director **Christo van der Rhee**.

"Without access to affordable financing, it will be near impossible to achieve the outcomes contained in the National Development Plan Chapter 6, which refers to the role of agriculture in the reconstruction of an economy."

While the National Treasury plans to refinance the Land Bank, Van der Rhee emphasises the need for the bank and government to first institute proper oversight and governance to ensure the long-term financial sustainability of the bank.

He further highlights the need for an efficient turnaround strategy for the bank – which provides 28% of the country's agricultural debt – and suggests that it be co-managed with the private sector going forward.

According to the Auditor-General of South Africa's calculation, the bank needs a R7-billion government bail-out to ease a cash crunch and continue operating, consequently enabling it to take on new clients and meet existing clients' needs.

Van der Rhee added that, even though an agriculture master plan is necessary for

Gemiddelde pryse behaal:

- * Bulle: R70 210,53 met die hoogste gemiddeld van R110 000.
- * Dragtige Koei en kalf (drie-in-een): R33459,46 met die hoogste gemiddeld van R34 000.
- * Koei en kalf: R30 179,49 met die hoogste gemiddeld van R31 000.
- * Dragtige Koeie: R24 697,67 met die hoogste gemiddeld van 26 500.

Die duurste bul tydens Buckridge Bonsmara se eerste produksieveiling, Lot 10.

Transformation and growth to occur, government also ought to look into prohibitive laws and regulations that undermine investor confidence in the sector, particularly commercial agriculture.

Such laws and regulations, which are touted as tools for land reform and redistribution, include the 2020 Expropriation Bill, due to be published for public comment within the next few months before it is promulgated.

Other legislation also inhibits the subdivision or transfer of land; for example, land that is owned by churches or farmers wanting to subdivide their land. "Land that is owned by people is the biggest driver of commercialisation in agriculture, since land can be presented as collateral to a financial institution for funding."

While government owns about 5 400 farms, the vast majority of these are not productive and are in a state of dilapidation, he states.

"We need to maximise commercial agriculture output by supporting and expanding the sector through the right ownership principles and financing support to ensure regional food security and increased export earnings," Van der Rhee highlights.

He adds that commercial farmers employ up to 800 000 workers yearly, usually pay more than the minimum wage and generate a lot of revenue, including much-needed foreign exchange from exports.

Many commercial farmers, he says, take it upon themselves to invest in human capital.

"They build creches on farms, send young people to colleges and support sports activities, besides other opportunities."

Additionally, about 7 000 commercial farmers contribute about R500-million every year to the Agricultural Sector Education and Training Authority through skills levies, while the sector has also forged partnerships with various financial institutions for the funding of new farmers.

Given the Land Bank's situation, this may become an increasingly necessary undertaking, Van der Rhee notes.

Resilient Performance

In its gross domestic product data for the second quarter of 2020, Statistics South Africa indicates that the agriculture, forestry and fishing sector was the only positive contributor to GDP growth, growing by 15.1%, while the South African economy declined by 51% quarter-on-quarter.

However, despite its resilience, which has seen it continue to keep South Africans fed throughout the pandemic, the agriculture sector also suffered some setbacks in 2020 that impacted on its ability to contribute to overall economic recovery.

Employment in agriculture fell by 31% quarter-on-quarter in the Western Cape and by 15% quarter-on-quarter in the Northern Cape when South Africa suffered its highest levels of lockdown. Commodities such as wine grapes,

barley for beer and maize for whiskey were particularly affected when government imposed a third alcohol ban in late 2020.

Van der Rhee explains that a ban of this type impacts on not only farmers but also manufacturers, distributors, logistics operators,

packaging companies and even other sectors, such as tourism, hospitality and entertainment.

"It is imperative that government rather adopt a holistic approach to the issue, especially if it expects these sectors to survive and contribute to national economic recovery," he says.

**WHY
REPLACE
YOUR DIESEL
ENGINE WHEN
WE CAN FIX
IT?**

We work on various makes:

Ford	Kia
Mazda	Hyundai
Toyota	Mahindra
Isuzu	

PRICES from

R18 900

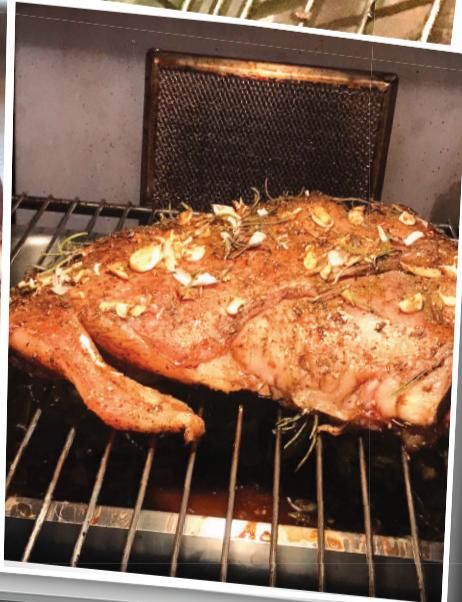
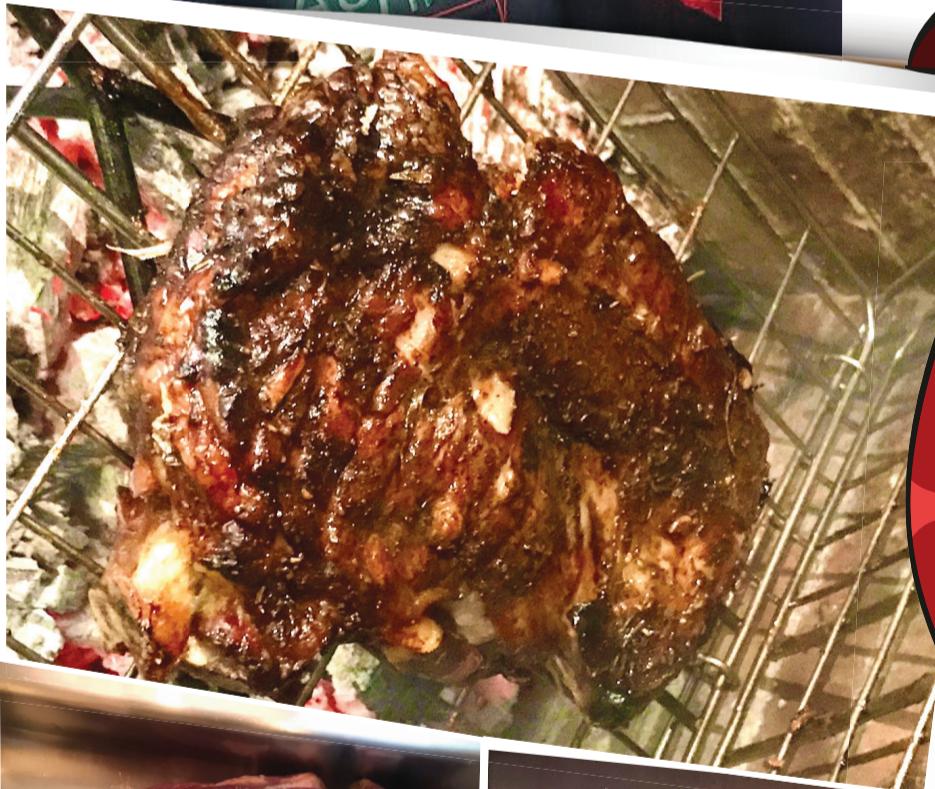
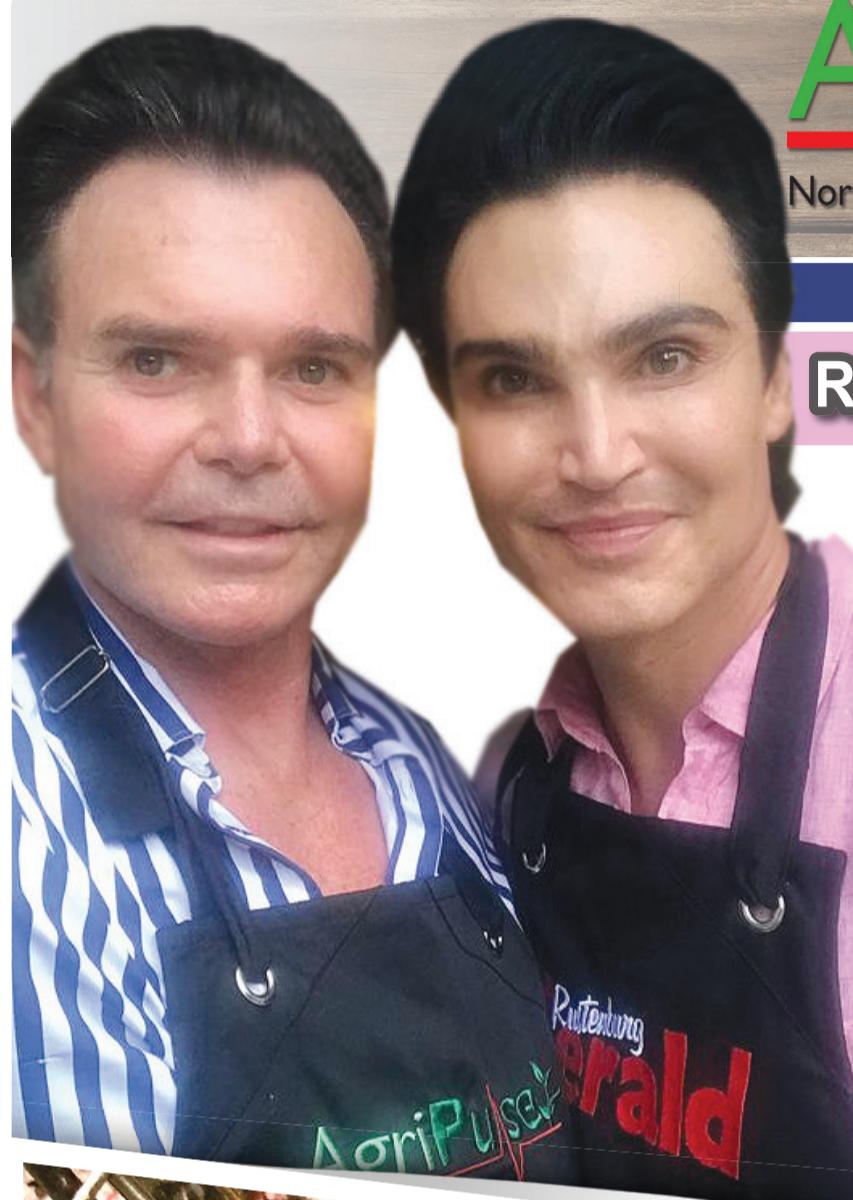

**Call
079 927 2919
for a quote**

Ons boeregemeenskap kook saam met

Volg die skakel <http://bit.ly/agribraai> en kook saam met Bangi en Agri-Pulse.

Retro lamsblad op die Glam Guru se vuur

AGRI-PULSE – PRETORIA – Na ‘n triestige jaar, kan dit mos net ‘n goeie plan wees om ‘n bietjie glans terug in ons lewens te begin kry.

Om dié rede het Agri-Pulse by niemand minder as Suid-Afrika se een en enigste Glam Guru, Hannon Bothma en sy eggenoot, Julius Swart, gaan kuier om dié maand vir ons lesers te kook.

Hier gesels Hannon en Julius verder:

“Dié lamsbladresep is seker een van die smaakklike, smelt-in-die mond en sappigste vleisdisse wat ons al ooit geëet het. Dan is dit boonop maklik om te maak ook!

As jy nog nooit lamsvleis op dié manier gaargemaak het nie, is jy in vir ‘n lekker verrassing.

Soos alle goeie dinge, vereis die maak hiervan so bietjie geduld, want dit word baie stadig en oor lae hitte gaargemaak, om te sorg dat al die geure behoorlik in die vleis intrek en dat die vleis behoorlik sag is.

Lank gelede, nog voor verfynde oonde en snaakse kombuisimplimente, selfs voor elektrisiteit, het die antieke kokke gate in die grond gegrou om vure in te maak. Oor dié vure is die kos

gekook, met ‘n driehoekstaander van houtstompe gepak om die pot op staan te maak. Wanneer die vlamme uitgebrand was en net die gloeiende kole oor is, is die vleis in die pot geplaas en vir ure stadig gaargemaak.

Die ander primitiewe alternatief was om die hele dier aan ‘n stok te ryg en oor die kole te draai - die oorspronklike spitbraai of rotisserie.

Vleis was baie selde vooraf ontbeen.

So, wanneer die vleis gaar was, het almal om die vuur bymekaargekom en die vleis met die hand van die bene afgetrek om te eet. Ons gaan vandag so paar tree terug in die verlede stap en ons vleis op dié eenvoudige manier afrond. Praat van retro kos gaarmaak!

Ons het lamsblad gekies omdat, van al die verskillende snitte lamsvleis, het ‘n lamsblad die meeste geur. Wanneer dit vir ‘n paar ure vooraf teen ‘n lae hitte gebak is en daarna oor die kole gebraai is, is dit een van die sagste en sappigste vleise wat jy al ooit in jou lewe geëet het.

Nou, kom ons gaan braai!

BESTANDDELE:

- 1 Lamsblad met die been in
- 1/2 kopje olyfolie
- Roosmaryn - 5 vars takkies gekap
- Knoffel - 4 tot 5 vars huisies gekap
- Sout
- Peper

DRUIPSOUS:

- 1/2 kopje heuning
- 2 eetlepels Soyasous

METODE:

- Stel oondrakkie net onder die middel van die oond.
- Voorverhit oond tot 120 grade Celsius.
- Smeer lamsblad goed in met olyfolie, gekapte roosmaryn, gekapte knoffel, sout, en peper.
- Plaas lamsblad met vleiskant bo, op die oondrakkie, bo-oor ‘n oondpan.
- Gooi 2 koppies water in die oondpan om te voorkom dat die vet wat afdrup nie rook nie.
- Rooster vir 4 tot 5 ure in die oond.
- Haal uit die oond.
- Meng die heuning en soyasous en hou byderhand.
- Plaas lamsblad in ‘n braairooster en braai verder oor lae hitte kole vir so 5 minute aan elke kant.
- Verf die gemengde heuning en soyasous oor.
- Versigtig, die heuning kan vinnig swart brand.

SA on high alert for further brown locust outbreaks

AGRI-PULSE – UPINGTON – New outbreaks of the brown locust *Locustana pardalina* have been reported over a wide area of the Central and Upper Karoo in January and February 2021 following good rain.

The initial outbreaks started in late September 2020 in the eastern and south-eastern Karoo and produced large migrating adult swarms in late November 2020 that invaded the south-eastern Free State towards Bloemfontein and threatened to invade Lesotho before being tracked down and controlled.

At the time of writing, the Department of Agriculture, Land Reform and Rural Development (agriculture department) confirmed that it was fighting new hopper outbreaks in Hopetown, Steynsburg, Britstown,

Carnarvon, Vosburg, Loxton, Victoria West, Upington, Keimoes and Griekwastad.

Dr Roger Price, research team manager at the Agricultural Research Council, said brown locusts should not be confused with the desert locusts that have decimated crops in Eastern and Northern Africa and formed swarms of up to 400km² in size.

Brown locusts were endemic to the semi-arid Karoo areas of South Africa and southern Namibia, formed smaller swarms and did not produce the same devastating cycles as the desert locusts. "Over the past 40 years, brown locust plagues have occurred in 1985/1986, 1989/1990, 1994/1995, 2002/2001 and 2010/2011. The current outbreak is not yet intense enough to be classified as a

plague, but it is the first major outbreak in the past 10 years," Price says. While no major damage had yet been reported from the current outbreaks, brown locusts could cause extensive damages to crops, with most damage caused to grazing veld, especially in areas with poorer-quality veld where the locusts were in direct competition with sheep for forage. Swarms escaping from the Karoo could also cause damage to maize and sorghum crops in the Free State and beyond.

Price said that an outbreak was to be expected sometime around now, due to the Karoo and various other parts of the country suffering consecutive droughts over the past few years, followed by good early summer rain in 2020. "The droughts have led to a build-up

of solitary locust populations and dormant locust egg deposits over a wide area, which have now hatched and multiplied thanks to the rainfall and resulting abundance of forage. The biggest problem we have with locust control at the moment is that outbreaks are so widespread in the remote Karoo areas that the delay in communication between farmers reporting locusts and the locust spray teams being able to find the locust targets allows some locust outbreaks to escape," Price says.

Farmers were urged to report outbreaks as soon as possible to their local District Locust Officer or to the agriculture department's locust depots at De Aar and Upington.

By Glenneis Kriel
(Farmers' Weekly, February 10 2021)

Boereverenigings: Hoekom aansluit?

AGRI-PULSE – LICHTENBURG – Is daar regtig voordele vir boere om aan 'n boerevereniging te behoort?

Agri NW het dié opinie gelig:

"Op 'n WhatsApp-groep sien ons onlangs 'n vraag, 'Hoekom moet ek by 'n Landbouvereniging aansluit?'

Om dit te antwoord is moeilik. Mens wil amper begin met 'n vraag, "Hoekom nie?". Is die te duur? Met ander woorde, is boere se saamkom, saambesluit, saambeplan en sommer saamkuier minder werd as 'n derde van die maandelikse DSTV-gelde? Minder werd as die wederhalfdes se maandelikse haarafspraak of minder belangrik as vroulief se spa-bederf? Selfs minder werd as sewe pakkies sigarette per maand? Ons kan dalk antwoord: wat is die alternatief? Onbetrokke wees? Ander alleen die las laat dra? Van ander verwag om oplossings te vind? Weg te kyk en die uitdagings te ignoreer? Om alleen die uitdagings te trotsseer? Almal behoort mos te weet dat dit roekeloos is om alleen te staan!

Ek wil egter antwoord en sê, moenie by 'n landbouvereniging aansluit nie.

Probeer eers vir jou 'n ander organisasie kry wat 24-uur per dag, sewe dae per week, 12 maande per jaar besig is om alles moontlik te doen om dit vir elke boer in ons land veiliger en beter te maak. Sluit aan by 'n organisasie wat die volgende klomp jare vir elke boer 'n afslag op lone, diesel en belasting gaan beding, soos wat die afgelope paar jaar vir jou gedoen is. Kry vir jou iemand wat alles moontlik probeer om grondeise, grondgrype, onteiening sonder vergoeding, onbetaalbare watertarieue, korruksie, swak dienslewering, diefstal, om maar net 'n paar op te noem, te beveg. Skakel in by iemand wat elke dag 'n span kundige persone het wat jou kan help met enige probleem wat jy op landbouerrein ervaar, ook dag en nag 'n span mense beskikbaar het wat jou in misdaad noodgevalle kan blystaan met die hulp wat jy benodig. Verder, kry vir jou 'n organisasie wat tydens rampe, soos die laek vergete droogte en die laaste brande, dag en nag werk en dit regkry om verskillende groepe saam te bind en in drie weke 291 vragte voer ter waarde van ongeveer R11 miljoen beskikbaar te maak om med-boere se diere se lewens te red. Raak liewers betrokke by 'n organisasie wat dit vir elke boer in ons land moontlik gemaak het om tydens die grendel tydperk ongestoord te kon voortgaan met sy boerdery. Kry een organisasie wat dit alles kan doen EN dit vir jou sal doen teen ongeveer R300 per maand. Sterkte daarnee! Die alternatief is natuurlik om te besef dat Boere nie aansluit by 'n Landbouvereniging nie. Hulle word lid van 'n plaaslike, Proviniale en Nasionale struktuur. Onder leiding van 'n groepeliers, verkieks deur mede Boere, wat teen groot koste hul

bes doen om skade te beperk, nuwe oplossings te soek, nuwe planne te implementeer en, baie belangrik, MEKAAR SE HANDE TE VAT in hierdie baie moeilike tyd. 'n Organisasie wat leiers het wat byvoorbeeld weer hierdie Kersvakansie voltyds besig was om elke boer te help veilig hou op sy plaas, onverpoosd werk om wetgewing soos "Onterieining sonder vergoeding" te ontleed en te beveg en selfs in hierdie tyd voer en kos te gaan soek en reël vir dié wat nie het nie. 'n Span wat die baie besettings in ons provinsies gaan bly hanter, die eindeloop swak dienslewering en korruksie/wanbesteding gaan ontblot en laat onderzoek en elke oproep om hulp tydens 'n veiligheidsrisiko gaan antwoord en opvolg. 'n Beginselvaste organisasie wat ook op grondvlak trots is daarop om ons mense bymekaar te hou, saam te werk om mekaar te beveilig, te bemoedig, saam te beplan en saam te werk om 'n toekoms vir ons kinders te probeer verseker. Ja, dit is 'n organisasie wat vergaderings hou, kritis is, hulp vra en soms moedeloos moet toekyk hoe ons ook suksesvol verdeel en uitmekaa gejaag word as gevolg van eie agendas, oningesigtheid, onverskilligheid, arrogante fokus op eie vermoë en soms sommer net tonnelvisie en egoïsme.

Dié wat nog wonder, nog nie betrokke is nie, sal dalk probeer antwoord dat u grond nie beset is nie, of besettings nie eers bestaan nie, u eiendom nie onder 'n eis is nie, dit nie by u droog is of gebrand het nie, dat u nie u bure se gekoördineerde beskerming en ondersteuning nodig het nie, dat u nie blootgestel is aan korruksie, onverstaanbare hoë prysen en swak dienslewering nie. Misken voel u dat u eie fondse, krag en invloed genoeg is om 'n toekoms vir u kinders te beding en sommer in die proses ook seker te kan maak dat skadelike wetgewing nie op u van toepassing sal wees nie. Dit mag dalk selfs wees dat u voel u geïsoleerd en onafhanglik op u eie besigheid kan fokus en dapper kan verkondig, 'storm burgers, ek hou die perse vas!' Dit mag selfs wees dat u voel ander se probleme en sorge, selfs ons provinsie en land se noodkrete, niks met u te doen het nie. Dit is seker u goeie reg! Elkeen wat wel voel om saam te werk, saam te dink, saam te soek, saam weerstand te bied en ook saam te bid, sluit aan by jou landbouvereniging en sy struktuur.

Hulle is dankbaar vir elkeen se ondersteuning, glo in spanwerk, weet saam doen ons dit beter en besef - ONS MOET SELF!"

Agri NW-Hoofkantoor
Swart Straat 5 / Posbus 3185
LICHTENBURG, 2740
Tel: 018 632 3612 / 3624 / 2987
Faks: 018 632 2512 / 086 524 7278

The brown locust is endemic to South African and southern Namibia, and must not be confused with the desert locust that was decimating crops in East and North Africa. Photo: Dr Roger Price

SAMMINE COMPRESSED AIR SPECIALIST

- Supply, Services and Repairs of All Types of Compressors – Screw-Oil Injected, Oil Free, Hydrovane Compressors and Mobile Compressors
- We are a multi brand company that supports, Atlas Copco, Bouwa, Ingersoll Rand and Kaeser products
- We also offer Rental Services on all types of Stationary (Electrical) Units and Mobile (Diesel) Compressors
- Services and Repairs on all Types of Dryers – Desiccant as well as Refrigerant Dryers
- Services and Repairs on all types of Blowers
- Medical Equipment – Medical Air, Vacuum Pumps
- We do programming of all types of Compressor Controllers – according to OEM Specifications
- Installation and repairs on all types of Air Reticulation Systems
- Pressure Vessel Testing
- Leak Detection
- Rewind and Repairs on Electrical Motors
- ADA – Air Demand Analysis
- Compressor efficiency testing
- Overhaul of all types of Compressors, Dryers and Air-Ends
- 24 Hours Service 7 Days a Week
- We are Authorised Kaeser Distributors
- We are Authorised Bouwa / Boafn Compressors Distributors
- Mobile Diesel Unit** sales and Cross Rentals (Machine & Tool rental Companies)

info@sammine.co.za

0861SAMMINE

Jong volstruisboer vind sy vlerke

AGRI-PULSE - BRITS - Kabelo Lekalakala boer met volstruise by sy Pitso Volstruisplaas (Pitso beteken "die roeping" in Tswana) in Mamogalieskraal buite Brits. As 'n deeltydse boer, werk hy ook as 'n besigheidsadviseur. Lekalakala het in Bapong in die Bojanala Distriksmunisipaliteit grootgeword, 'n area wat hy as ryk in mynbou, toerisme en landbou beskryf. He wou altyd 'n boer gewees het en is geïnspireer deur die plase en boerderye wat hy gereeld onderweg na Sonop naby Brits opgemerk het.

Na matriek het Kabelo Lekalakala in 2013 'n B Tech-diploma in sake-administrasie voltooi. In Augustus 2017, het hy na Oudtshoorn in die Wes-Kaap verhuis, waar hy by sy huidige werkgever met jong volstruisboer-entrepreneurs gewerk het. Dit was hier dat hy blootgestel is aan die volstruis-waardeketting, vanaf teel- en broei-stadium tot die vleisbedryf, leerooiery asook die veer- en eierversieringsvertakking.

Namate hy 'n groter prentjie van die bedryf gekry het, het hy die boerderybedryf as sulks begin bestudeer. "Deur met entrepreneurs in die waardeketting te gesels, het ek bewus geword van die slaggate en probleme waarmee jong aspirant-boere meestal te kampe het. Dinge soos toegang tot finansiering, en om volhoubare en groeiende markte te ontwikkel. Daar is ongelukkig steeds 'n onwilligheid in die bedryf om meer te transformeer", sê Kabelo.

Begin 'n besigheid

In Januarie 2018, het Lekalakala die stap geneem om sy eie volstruisboerdery in Noordwes te begin. Terwyl hy besef het dat die Noordwes nie werklik meer 'n volstruisboerderystreek is nie, het hy besef dat die bedryf potensiaal het om te herleef nadat hy die verslag "*"n Profiel van die Suid-Afrikaanse Volstruismarkwaardeketting in 2017"*" wat deur die departement van landbou saamgestel is, bestudeer het. Die studie het onder meer bevind dat hoewel daar 30 volstruisplase in die Noordwes geregistreer is, nie 'n enkele hiervan operasioneel was nie.

"Ek het ondersoek ingestel en gevind dat omdat die bedryf hoofsaaklik in die Suid-Kaap floereer, daar 'n gebrek aan tegniese dienste in die Noordwes bestaan het", sê hy. Daarmee saam was dit hoë insetkoste en 'n gebrek aan genoegsame navorsing oor die behandeling en bestuur van siektes, soos Newcastle-siekte en voëlgroep wat die bedryf meestal onaantreklik gemaak het.

Kabelo het sy eie bedryf begin deur 17 dagoud-kuikens by 'n

boer in Oudtshoorn te koop en dit na Noordwes te bring. Na die uitputtende reis van 13 uur, het hy die voëls in sy garage by die huis aangehou. Name die volstruise groter geword het, het hy 'n 4 x 3m onderdak-struktuur opgerig om die voëls snags veilig te hou. Bedags is die kampie oopgemaak om die voëls geleentheid te gee om buite rond te loop.

'n Duur les

Om volstruise groot te maak, is spoedig bewys as 'n groot uitdaging. Na slegs 10 maande het 13 van die kuikens gevrek, wat hom met slegs twee mannetjies en twee wyfies gelaat het. Nadat hy met verskeie veeartse in Hartbeespoort en Brits gesels het, het hy besef dat die voëls as gevolg van ontoereikende infrastruktuur dood is. Die oop struktuur het hulle op jong ouderdom heeltemal te veel aan reën en koue blootgestel wat aanleiding gegee het tot asemhalingsprobleme. Uiterraard het Kabelo ook nie genoegs toegang tot veeartsydienste gehad nie. "Ek werk tans saam met Afrivet ten einde 'n inentingsprogram met tegniese ondersteuning te ontwikkel. Ek het die werkswinkels saam met 'n familielid bygewoon – dieselfde persoon wat tans na die plaas omsien en my baie help", het Kabelo gesê.

Lekalakala sê dat die werkswinkels hom die belangrikheid van behoorlike procedures geleer het, asook oor hoe om die diere korrek te hanteer. Hy het ook sy vier oorblywende volstruise teen Newcastle-siekte laat inent en hulle laat ontwurm.

Om 'n plaas te koop

In Mei het hy begin soek na 'n gesikte plaas en het die departement van landbou vir bystand genader. Hy het egter gou besef dat dié roete heeltemal te lank gaan duur. "Ek moes net eenvoudig 'n plaas koop instede van om te wag".

Kabelo het daarna sy spaargeld gebruik om sy motor af te los en die voertuig verkoop. Dit het hom in 'n posisie geplaas om 'n huislening te bekom wat hy gebruik het om 'n perseel van sewe ha wat vir volstruisboerdery toegerus is, te koop.

Volstruisplaas

Die grond het nege broeikampe van omtrent 0.5 ha elk. Die eiendom het twee boorgate gehad en is verdeel in nege broeikampe van nagenoeg 0.5 ha elk. Die oorblywende 2.5 ha is tans in die proses om ook in kampe onderverdeel te word. Die drakrag vir volstruise is omtrent 15 voëls op 0.25 ha. In hierdie broeikampe is lusern en Rhodes-gras met 'n baie hoë voedingswaarde aangeplant. Die plaas het ook 'n onderhoudswerkswinkel en 'n staalhouer vir pas-uitgebroeide kuikens. Laasgenoemde het infrarooi-beligting vir ekstra hitte asook 'n ventilasiestelsel en sowat 60 voëls kan hierin aangehou word. Lekalakala is ook besig om twee store in huise te omskep om hom te help om meer kuikens aan te hou. Die kuikens sal op die ouderdom van drie maande na die kampe verskuif word.

Kostebesparing

Die twee grootste insetkoste is voeding en elektrisiteit. Gelukkig vir Kabelo, het die vorige eienaars ook Rhodes-gras en lusern aangeplant. Die plaas is met driefase-elektrisiteit toegerus wat direk deur Eskom verskaf word.

Die voormalige eienaars het genoem dat die elektrisiteit sowat R10 000 per maand kos. Die hoofdoel van die elektrisiteit is vir beligting en om jakkalse te verwilder, 'n groot bedreiging vir die voëls. Die kampe is ook met ogiesdraad toegespan om roofdiere uit te hou. Om insetkoste te bespaar, het hy 'n soortgelyke voedingstrategie as die vorige eienaars gebruik,

maar voeg ook blaarragtige groentes, soos onbemarkbare spinasie en koolblare by wat hy by omliggende boere kry. Die volstruise geniet dit blybaar. "Ek plaas af en toe ook aalwynsap in hul drinkwater wat uitstekend werk as 'n lakseermiddel om 'n gesonde spysverteringsstelsel te verseker".

Die verband op die eiendom verteenwoordig 60% van sy maandelikse inkomste, wat dit vir hom onmoontlik maak om 'n voertuig aan te skaf sodat die bedryf en vervoer vergemaklik kan word. Hy is tans in gesprek met 'n voornemende venoot wat dalk hierdie probleme uit die weg kan ruim. Hy beplan ook son-energie om verdere kostes te bespaar.

Voeding en aanteling

Nadat hulle uitgebroei het, word die kuikens vir 90 dae kuikenkrummels gevoer. Daarna kry hulle groeivoer tot omtrent 120 dae oud. Vanaf hierdie ouderdom, kry hulle gewone voer. Groeivoer kos omtrent R25 vir 40 kg en hou skaars 'n week. Ek koop elke week-en-n-half twee sakke en voor elke voël 4 kg per dag, 2 kg soggens en 2 kg smiddae. Kabelo volg die voerplan in die Volstruisbesigheidskamer se produksie-handleiding.

Die voëls is gereed om te paar op 36 maande en weeg dan tussen 120 en 150 kg. Volstruise lê tot soveel as 40 eiers per broeiseisoen, van Mei tot Januarie. Eiers broei na 36 dae uit. Volstruise word elke 10 maande geslag en 'n karkas weeg nagenoeg 75 kg. Lekalakala is tans in onderhandeling met 'n belegger wat hom gaan help om 150 kuikens te koop. Een B-graad kuiken kos omtrent R450. Hy is van plan om 100 hiervan groot te maak en te verkoop en die oorblywende 50 as broeipare te gebruik. "As jy 'n baie klein kudde het van 15 voëls of minder, sal jy nie maklik jou geld terugry nie".

Kabelo glo dat om werklik profyt te maak, moet jy betrokke wees by die waardeketting naamlik vleis, leer en vere, alles op dieselfde plaas. Dit bring egter ander koste-implikasies mee.

Geleenthede

Lekalakala beplan om te kapitaliseer in die toerismemarket deur vleis en leerprodukte aan gasthuise, hotelle en restaurante te verskaf.

Hy wil ook plaasbesigtigingstoere reël. Omdat volstruise "sosiale" diere is, is hulle goed aangepas vir die agritoerismebedryf meen hy.

"Ek is steeds besig met 'n aantal rolspelers wat verwant tot my besigheid is maar nikis is tans nog gefinaliseer nie" sluit hy af. Kontak Kabelo gerus by kalekalakale89@gmail.com

Kabelo Lekalakala is the eienaar van Pitso Volstruisplaas in Mamogalieskraal aan die buitewyke van Brits, Noordwes.
(Foto en artikel: Siyanda Sishuba - Farmers' Weekly, 4 Maart 2020).

GESAMENTLIKE VEILING - PLASE TE HUUR ASOOK BRAHMAN-X EN BRANGUS VROULIKE DIERE SAAM MET NKLH SE REIVILO MAANDVEILING OP 10 MAART 2021 OM 12:00 TE NKLH SE REIVILO VEILINGSKRALE

PLAAS MELKBOSFONTEIN (873 HA):

Die plaas is verdeel in 7 kampe. Daar is 3 windpompe en 2 damme op die plaas. 1 Woning (kort aandag). Alle kampe het waterpunt.

PLAAS KNOFFELFONTEIN (856 HA):

Die plaas is verdeel in 7 kampe. Daar is 3 windpompe en 2 damme op die plaas. 1 Woning (kort aandag). Alle kampe het waterpunt.

Afslaers • Auctioneers
STOET & KOMMERSIEL STUD & COMMERCIAL

053 927 3871/2/3/4

053 927 5433

@ nkthvelings.co.za

www.nkthvelings.co.za

AANBOD: VERHURING VAN 2 PLASE BRAHMAN-X EN BRANGUS VROULIKE DIERE & 2 BULLE

120 koeie en kalwers • 110 dragtige koeie • 40 oop verse
1 Brahmanbul • 1 Simmintalerbul

VERKOOPVOORWAARDEN: 1. Volle digte verkoopsvoorwaarde op die dag van die veiling.
2. Siegs kontant of elektroniese oortselbetaling op dag van veiling. 3. Kaart- en internetafslakte bestikbaar op veiling. 4. BTW is betaalbaar. (BTW no.) 5. FICA-dokumentasie: Bewys van vaste adres & ID-dokument. 6. Diere sal liefs geloop word na betaling.

NAVRAE: Bemarker: Johan Meyer: 082 372 6831
Afslaer: Jannie Esterhuizen: 082 554 9052